

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 27.06.2020
Avaldamismärge: RT I, 17.06.2020, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
10.06.2020 otsus nr 587

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse ning välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmise seadus (massilise sisserände tõkestamine)

Vastu võetud 03.06.2020

§ 1. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadusemuutmine

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõige 2 muudetakse järgmiselt:

”(2) Vahetult seadusest tulenevalt on väljasõiduks kohustatud välismaalane, kellel ei ole seaduslikkualust Eestis viibida.”;

2) paragrahvi 3 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 6² tekst loetakse lõikeks 1 ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Käesolevas seaduses sätestatud menetlustele kohaldatakse välismaalaste seaduse §-des 13–15, 18, 19, 21–25, 28, § 31 lõikes 1, §-des 32, 36–40, 42, 270, 271, 281, 282 ja 284 sätestatut.”;

4) paragrahvi 6² täiendatakse lõigetega 2 ja 3 järgmises sõnastuses:

”(2) Käesoleva seaduse § 15⁴ lõikes 1 nimetatud hädaolukorras ja juhul, kui välismaalaseasukoht Eestis ei ole Politsei- ja Piirivalveametile teada, võib haldusorgan jätta muud haldusakti kättetoimetamise viisid kohaldamata ning avaldada haldusakti adressaadi isikuandmed ja haldusakti resolutiivosahaldusorgani veebilehel. Haldusakti resolutiivosahaldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse haldusakt välismaalasele kättetoimetatuks ja jõustunuks.

(3) Käesoleva seaduse § 15⁴ lõikes 1 nimetatud hädaolukorras ja juhul, kui välismaalaseasukoht Eestis ei ole Politsei- ja Piirivalveametile teada, võib haldusorgan jätta muud menetlusdokumentide teatavakstegevise viisid kohaldamata ning avaldada menetlusosalise isikuandmed ja menetlusdokumendi sisuhaldusorgani veebilehel. Menetlusdokumendi, sealhulgas kutse sisu haldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse menetlusdokument välismaalasele kättetoimetatuks.”;

5) paragrahvi 6³ lõige 3 muudetakse järgmiselt:

”(3) Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet võivad käesolevas seaduses sätestatud riiklikujärelevalve teostamiseks kohaldada korra- ja kaitse seaduse §-des 30, 31, 44, 45, 50 ja 51 nimetatud riikliku järelevalve erimeetmeid korra- ja kaitse seaduses sätestatud alustel ja korras.”;

6) paragrahvi 6⁸ punkt 6 muudetakse järgmiselt:

”6) välismaalane on Politsei- ja Piirivalveametile või Kaitsepolitseiametile teada andnud või haldusorganjärel dab tema hoiakutest ja käitumisest, et ta ei soovi lahkumiskohustust täita.”;

7) paragrahvi 7³ lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

8) paragrahvi 7⁴ täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

”(4¹) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võib lahkumisettekirjutuses piirata välismaalase suhtes kohaldatud sissesõidukeelu kehtivust Eesti Vabariigiterritooriumiga, kui välismaalasel on seaduslik alus Schengeni konventsiooniliikmesriigis elamiseks või ajutiseks viibimiseks.”;

9) paragrahvi 10 lõiget 2 täiendatakse punktiga 3¹järgmises sõnastuses:

”3¹) ilmumine õustamisele.”;

10) paragrahvi 12 lõige 1 muudetakse järgmiselt:

”(1) Alaealisele või piiratudteovõimega täisealisele välismaalasele tehtud ettekirjutuse täitmise korraldab temaga Eestis koos viibiv vanem, eestkostja või muu vastutav täisealine isik.”;

11) paragrahvi 12¹lõikes 1 asendatakse sõna ”esindaja” sõnadega ”seadusliku esindaja”;

12) paragrahvi 12¹lõiget 3 täiendatakse pärast sõna ”välismaalast” sõnadega ”ja tema seaduslikku esindajat Eestis”;

13) paragrahvi 13 lõiget 3 täiendatakse teiselausega järgmises sõnastuses:

”Nimetatud ettekirjutust ega selles sisalduvaid otsuseid ei saa vaidlustada vaidemenetluse korras, välja arvatud juhul, kui välismaalaste seaduse alusel vaidlustatakse käesoleva seaduse § 11 lõikes 3¹ nimetatud otsust.”;

14) seaduse 2. peatükki täiendatakse §-ga 13³järgmises sõnastuses:

”§ 13³. Rahvusvaheline koostöö

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks taotleda abi Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametilt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ (ELT L 251, 16.09.2016, lk 1–76), sätestatud alustel ja korras.

(2) Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti lähetatud ametnikul ei ole õigust tehalahkumisettekirjutust, muuta lahkumisettekirjutuses määratud lahkumiskohustuse tähtaega, kohustada välismaalast järgima järelevalvemeetmeid, peatada väljasaatmist või jätta väljasaatmine kohaldamata.

(3) Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti lähetatud ametnik võib rakendada riikliku järelevalvemeetmeid ja vahetut sundi käesolevas seaduses sätestatud alustel ja korras, kui välisolemist või Euroopa Liidu õigusaktist ei tulene teisiti.

(4) Välisolemist või Euroopa Liidu õigusakti alusel võib Politsei- ja Piirivalveameti kaasata riigiseadusliku aluseta viibiva välismaalase lahkumise menetluses teiseriigi territooriumil. Politsei- ja Piirivalveametil on teise riigi territooriumil pädevus ja volitused välisolemist või Euroopa Liidu õigusakti kohaselt.”;

15) seadust täiendatakse §-ga 15⁴järgmises sõnastuses:

”§ 15⁴. Välismaalase kinnipidamine hädaolukorras

(1) Massilisest sisse- ja väljastõhjustatud hädaolukorras võib välismaalase Eestist lahkumise korraldamisemenetlustele kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Välismaalase Eestis saabus ja Eestis viibimise seaduslike aluste kontrollimiseks võib Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet välismaalast ilma halduskohtu loata kinni pidada kuni 48 tundi.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet taotleb halduskohtult loa välismaalase kinnipidamiseks kuni seitsmeks päevaks, kui massilisest sisse- ja väljastõhjustatud hädaolukorras ole objektiivse takistuse tõttu võimalik välismaalase suhtes teha vajalik menetlustoiminguid, et kohus saaks hinnata välismaalase kinnipidamisepõhjendatust käesoleva seaduse § 15 lõikes 2 sätestatud alusel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul esitab Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet halduskohtule välismaalase kinnipidamise taotluse hiljemalt 24 tunni jooksul välismaalase kinnipidamisest arvates. Taotluses kirjeldatakse vähemalt massilise sisse- ja väljastõhjustatud olulisi asjaolusid, loetletakse välismaalase ja nendegaseotud menetlustoiminguid, mille tegemine on takistatud, ning märgitakse menetlustoimingute läbiviimiseks vajalik aeg.

(5) Välismaalase kinnipidamisetahtaja pikendamise korral hädaolukorras kohaldatakse käesoleva seaduse § 23 lõikes 1¹ ja §-s 25 kinnipidamisetahtaja pikendamise kohtasätestatud.

(6) Kinnipeetud välismaalasele tagatakse vähemalt järgmiste teenuste osutamine:

- 1) majutamine;
- 2) vajaduse korral tervisekontrolli tegemine ja vältimatu arstiabi andmine;
- 3) toitlustamine;
- 4) informeerimine tema õigustest ja kohustustest;
- 5) vajaduse korral keeleabi andmine käesoleva seaduse alusel tehtavates menetlustoimingutes;
- 6) vajaduse korral varustamine esmavajalike riietus- ja muude tarbeesemete ning isikliku hügieeni vahenditega;
- 7) välismaalase soovi korral suhtlemine ja kokkusaamiste võimaldamine, kohaldades käesoleva seaduse §-s 26¹⁰sätetatut ulatuses, mis on hädaolukorras võimalik;
- 8) riigi õigusabi andmine käesoleva seaduse §-s 6⁶sätetatu kohaselt.

(7) Hädaolukorras võibvälismaalast kinni pidada väljaspool kinnipidamiskeskust. Välismaalanepaigutatakse väljaspoole kinnipidamiskeskust halduskohtu lahendi või kinnipidamiseprotokollil alusel.

(8) Kui välismaalane paigutataksevanglasse või arestimajja, eraldatakse ta vanglakaristust kandvatestkinnipeetavatest, eelvangistust kandvatest vahistatutest ja aresti kandvatestisikutest. Vanglasse või arestimajja paigutatud välismaalase kinnipidamiselekohaldatakse vangistusseaduses vanglas või arestimajas kinnipidamise kohtasätetatut, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(9) Hädaolukorras kinnipeetudperekonnaliikmed paigutatakse esimesel võimalusel kokku, välja arvatud juhul,kui perekonnaliikme eraldi kinnipidamine on vajalik teiste isikute,rahvatervise, avaliku korra või riigi julgeoleku kaitseks. Perekonna privaatsustagatakse võimalikult suurel määral.

(10) Hädaolukorra lahendamistjuhtiv asutus määrab erakorraliste meetmete kohaldamise alguse ja lõpu kuupäevaning teavitab sellest viivitamata Euroopa Komisjoni.”;

16) paragrahvi 19 lõige 1¹tunnistatakse kehtetuks;

17) paragrahvi 19 täiendatakse lõigetega 1³ja 1⁴;järgmises sõnastuses:

”(1³) Arestimajjapaigutatud välismaalase kinnipidamisele kohaldatakse vangistusseadusesarestimajas kinnipidamise kohta sätestatud. Arestimajja paigutatudvälismaalane on kohustatud täitma ja järgima arestimajja sisekorraeeskirja.

(1⁴) Välismaalase kinnipidamisel politsei ametiruumis või arestimajas tagatakse talle vähemalt:

- 1) tervisekontrolli tegemine ja vajalike tervishoiuteenuste kättesaadavus käesoleva seaduse § 26⁹lõikes 7 sätestatud ulatuses;
- 2) toitlustamine;
- 3) informeerimine tema õigustest ja kohustustest;
- 4) vajaduse korral keeleabi andmine käesoleva seaduse alusel tehtavates menetlustoimingutes;
- 5) vajaduse korral varustamine esmavajalike riietus- ja muude tarbeesemete ning isikliku hügieeni vahenditega;
- 6) välismaalase soovi korral suhtlemise ja kokkusaamiste võimaldamine käesoleva seaduse §#s 26¹⁰nimetatud isikutega, kui ei esine käesolevas seaduses sätestatud alust kokkusaamist keelata.”;

18) paragrahvi 19¹pealkirjas jalõikes 3 asendatakse sõna ”väljasaadetav” sõnaga ”välismaalane” vastavaskäändes;

19) paragrahvi 19¹lõige 1 muudetakseja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Viibimisalusetu välismaalasekinnipidamisel kuni 48 tunniks tehakse välismaalase turvakontroll, vaadatakseläbi tema vallasasjad ja põhjendatud kahtluse korral ka välismaalane isekorraitseaduses sätestatud korras. Seejuures on Politsei- jaPiirivalveametil õigus kohaldada vahetut sundi.”;

20) paragrahvi 19¹lõige 4 muudetakseja sõnastatakse järgmiselt:

”(4) Hoiule võetud vallasasimüüakse või hävitatakse korraitseaduses sätestatud alustel ja korras.”;

21) paragrahvi 19²tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Politsei# ja Piirivalveamet ningKaitsepolitseiamet võivad käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiselkasutada vahetut sundi, erivahendit ja relva korraitseaduses sätestatudalustel ja korras.”;

22) paragrahvi 23 lõiked 4 ja 5 muudetakse ning sõnastataksejärgmiselt:

”(4) Politsei- ja Piirivalveamet võib väljasaadetava paigutada politsei arestimajja või teise kinnipidamiskohta, kui väljasaadetava kinnipidamine kinnipidamiskeskuses ei ole võimalikkinnipeetavate arvu ettenägematu kasvu tõttu või see on vajalik turvalisuse võitervisekaitse kaalutlustel.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul kohaldatakse väljasaadetava kinnipidamisele käesoleva seaduse § 19 lõigetes 1²–1⁴ ning § 26⁵ lõigetes 7 ja 8 sätestatud.”;

23) paragrahvi 26² lõige 1 muudetakseja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Väljasaadetav võetakse kinnipidamiskeskusesse vastu kinnipidamise protokolliga või halduskohtu otsuseärakirja ja isikut tõendava dokumendi alusel, viimase puudumise korralisikusamasuse tuvastamise dokumendi alusel.”;

24) paragrahvi 26² lõiked 3–7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(3) Väljasaadetava saabumisel kinnipidamiskeskusesse tehakse talle turvakontroll, vaadatakse läbi temavallasasjad ja põhjendatud kahtluse korral ka väljasaadetav isekorralduse seaduses sätestatud korras. Seejuures on Politsei- ja Piirivalveametil õigus kohaldada vahetut sundi.

(3¹) Väljasaadetav onkohustatud kinnipidamiskeskusesse saabumisel läbima tervisekontrolli.

(4) Kinnipidamiskeskusessepaigutatud väljasaadetavat fotografeeritakse ja daktüloskopeeritakse käesolevaseaduse §s 33¹¹ sätestatud korras, kui seda ei ole varemtehtud.

(5) Väljasaadetava vastuvõtmisel kinnipidamiskeskusesse võtab kinnipidamiskeskus hoiule väljasaadetaval kaasasoleva sularaha, dokumendid ja isiklikud asjad, mille omamine ei ole kinnipidamiskeskuses lubatud, või hävitab viimased kinnipidamiskeskusesisekorraeskirjas sätestatud korras.

(6) Väljasaadetava vastuvõtmisel kinnipidamiskeskusesse avatakse väljasaadetava isiklik toime, kuhu kantakse tema kinnipidamiskeskusesse paigutamise aluseks olevad dokumendid ja andmed, tema kinni pidanud asutuselt kinnipidamiskeskusele üleantud dokumendid ja andmed, signaleetilised fotod, daktüloskoopiline kaart ning muud kinnipidamiskeskusesisekorraeskirjas määratud dokumendid ja andmed.

(7) Kui väljasaadetav on saabunud kinnipidamiskeskusesse, selgitatakse talle temale arusaadavas keeles temaõigusi ja kohustusi ning tagatakse võimalus taotleda riigi õigusabi ja saadakeeleabi.”;

25) paragrahvi 26⁶ lõikest 4 jäetakse välja sõnad ”selleks on kinnipidamiskeskuses võimalused ja”;

26) paragrahvi 26⁸ lõige 2 muudetakseja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Kui väljasaadetav ei hoolitse oma isikliku hügieeni eest vajalikul määral ja see on toonud kaasareaalse ohu väljasaadetava või teiste isikute tervisele, võib hügieeninõuetäitmiseks kasutada väljasaadetava suhtes vahetut sundi.”;

27) paragrahvi 26⁹ lõigetest 4 ja 6 jäetakse välja sõnad ”vanglate keskhaiгла” vastavas käändes;

28) paragrahvi 26⁹ lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

29) paragrahvi 26¹¹ lõige 1 muudetakseja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Väljasaadetaval võimaldatakse pidada kirjavahetust, samuti on tal võimalus kasutada oma rahaeest telefoni ja muid üldkasutatavaid sidekanaleid kinnipidamiskeskusesisekorraeskirjas sätestatud korras.”;

30) paragrahvi 26¹¹ lõige 6 muudetakseja sõnastatakse järgmiselt:

”(6) Väljasaadetaval, kellel ei ole raha, võimaldatakse kinnipidamiskeskuse kulul võtta ühendust perekonnaliikmete, riigiasutuste, kaitsja, vaimuliku ja kodakondsusjärgse riigikonsulaarametnikuga.”;

31) paragrahvi 26¹² lõige 4 muudetakseja sõnastatakse järgmiselt:

”(4) Kinnipeetud asjad, väljaarvatud need, mida ei ole võimalik hoiustada, võetakse kinnipidamiskeskusesisekorraeskirjas sätestatud korras hoiule kuni väljasaadetava vabastamiseni kinnipidamiskeskusest.”;

32) paragrahvi 26¹³ lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

33) paragrahvi 26¹³ lõige 4¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(4¹) Kuiväljasaadetaval ei ole piisavalt raha, võib väljasaatmisega kaasnevad kuludsisse nõuda väljasaatmise otsuse teinud riigilt nõukogu otsuse 2004/191/EÜkohaselt, millega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseotsuste vastastikust tunnustamist käsitleva direktiivi 2001/40/EÜ kohaldamisesttuleneva rahalise tasakaalustamatuse kompenseerimise kriteeriumid ja praktilinekord (ELT L 60, 27.02.2004, lk 55–57).”;

34) paragrahvi 26¹⁴ lõiget 2 täiendatakse pärast sõna ”hävitatakse” sõnadega ”kinnipidamiskeskusesisekorraeskirjas sätestatud korras”;

35) paragrahvi 26¹⁴ täiendatakse lõigetega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

”(4) Väljasaadetav ja tema asjadvaadatakse läbi korraaitseaduses sätestatud korras.

(5) Kinnipidamiskeskuse elu#ja olmeruumide, muude ruumide ja territooriumi läbivaatusel on Politsei#ja Piirivalveametil õigus kohaldada vahetut sundi.”;

36) paragrahvi 26¹⁵ lõike 2 punkt 4 tunnistatakse kehtetuks;

37) paragrahvi 26¹⁵ lõige 2¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 sätestatud turvaabinõusid võib väljasaadetavasuhetes kohaldada reaalse ja vahetu ohu korral.”;

38) paragrahvi 26¹⁵ lõige 5¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(5¹) Turvaabinõudekohaldamisel võib kohaldada vahetut sundi.”;

39) paragrahvi 26¹⁷ lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib kinnipidamiskeskuses, väljasaadetava konvoeerimisel, väljasaadetavapõgenemise takistamiseks või põgenenud väljasaadetava tabamiseks või kinnipidamiskeskusesse kõrvaliste isikute sissetungimise takistamiseks kasutada erivahendit ja teenistusrelva korraaitseaduses sätestatud alustel ja korras.

(2) Kinnipidamiskeskuse erivahendite ja teenistusrelvade suhtes kohaldatakse korraaitseaduse §-des 78¹ ja 78² sätestatud.”;

40) paragrahvi 26¹⁷ lõiked 3–7 tunnistatakse kehtetuks;

41) paragrahv 26²² tunnistatakse kehtetuks;

42) paragrahvi 26²³ pealkirjatiendatakse pärast sõna ”Ametniku” sõnadega ”ja töötaja”;

43) paragrahvi 26²³ lõiget 1 täiendatakse pärast sõna ”ametnikule” sõnadega ”või töötajale”;

44) paragrahv 28² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”§ 28². Sisenemiskeelu otsus

(1) Politsei- ja Piirivalveamet keelab välismaalasel, kes ei vasta välispiiri ületamise nõuetele, Eestisse siseneda ning täidab tema kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (ELT L 77, 23.03.2016, lk 1–52), toodud vormi (edaspidi *sisenemiskeelu otsus*).

(2) Sisenemiskeelu otsusetegemisel peab haldusorgan arvestama käesoleva seaduse §s 17¹ sätestatuga.

(3) Sisenemiskeelu otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras. Sisenemiskeelu otsust ei saa vaidlustada vaidemenetluse korras.

(4) Sisenemiskeelu otsuse peale kaebuse esitamine ei anna alust välismaalast Eestisse lubada.

(5) Sisenemiskeelu otsusetäitmiseks peab Politsei- ja Piirivalveamet välismaalase kinni käesoleva seaduse §-des 19–19² sätestatud korras.

(6) Kui sisenemiskeelu otsusetäitmine ei ole 48 tunni jooksul võimalik, taotleb Politsei- ja Piirivalveamet halduskohtult luba välismaalase kinnipidamiskeskusesse paigutamiseks ja kinnipidamiseks kuni kaheksa kuuks.

(7) Pärast käesoleva paragrahvilõikes 6 sätestatud kinnipidamistähtaaja möödumist võib halduskoht Politsei- ja Piirivalveameti taotlusel pikendada välismaalase kinnipidamiskeskuses kinnipidamise tähtaega nelja kuu kaupa, kuid mitte kauemaks kui 18 kuuks välismaalase kinnipidamise päevast arvates.

(8) Välismaalase kinnipidamise korral arvestab Politsei- ja Piirivalveamet haavatava isikuerivajadusi ning võib sisenemiskeelu otsuse täitmise peatada, kui välismaalasele ole Eestist võimalik kohe lahkuda tema füüsilise või vaimse tervise seisundivõi muu mõjuva põhjuse tõttu.”;

45) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga ”Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98–107).”.

§ 2. Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadusemuutmine

Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 9 täiendatakse lõigetega 7¹ ja 7² järgmises sõnastuses:

”(7¹) Politsei- ja Piirivalveamet vaatab läbi ja vajaduse korral uuendab turvalistepäritoluriikide nimekirja vähemalt kord aastas.

(7²) Käesoleva paragrahvi lõigete 6 ja 6¹ alusel turvalise kolmanda riigi jaturvalise päritoluriigi määramisel kasutatakse asja- ja ajakohast teavettaotleja päritoluriigi ning vajaduse korral transiidiriikide üldise olukorra kohta. Sellist teavet hangitakse eelkõige teistelt Euroopa Liiduliikmesriikidelt, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametilt, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt, Euroopa Nõukogult ja muudelt asjaomastel rahvusvahelistel inimõiguste organisatsioonidel.”;

2) paragrahvi 9 täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses:

”(9) Riikide määramisest turvaliseks kolmandaks riigiks ja turvaliseks päritoluriigiks teavitab Siseminister Euroopa Komisjoni vähemalt kord aastas.”;

3) paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 3² järgmises sõnastuses:

”(3²) Kui rahvusvahelise kaitse taotleja esitab rahvusvahelise kaitse taotluse Politsei- ja Piirivalveametile teises liikmesriigis, edastab Politsei- ja Piirivalveamet taotluse selle liikmesriigi pädevale asutusele, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.”;

4) paragrahvi 17 lõikes 12, § 32 lõikes 2, § 73 lõigetes 1, 3 ja 3¹ ning § 75 lõikes 5 asendatakse sõnad ”Sotsiaalminister või Sotsiaalministeri valitsemisala asutus” sõnaga ”Sotsiaalkindlustusamet” vastavas käändes;

5) paragrahvi 25 täiendatakse lõigetega 2² ja 2³ järgmises sõnastuses:

”(2²) Rahvusvahelise kaitse taotluse tagasilükkamise otsuses või koos sellega tehakse välismaalasele teatavaks Eestist lahkumiseks (edaspidi *lahkumisetekirjutus*).

(2³) Rahvusvahelise kaitse taotlejale tehtud lahkumisetekirjutuse täitmine peatub ja taotlejal on õigus Eestis viibida kuni lõpliku otsuse või käesoleva seaduse § 25¹ lõikes 3 nimetatud otsuse tegemiseni.”;

6) paragrahvi 25¹ lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Rahvusvahelise kaitsetaotluse kohta tehtud otsuse vaidlustamisel on taotlejal kaebetähtajal ja kuni lõpliku otsuse tegemiseni käesolevas seaduses nimetatud õigused ja kohustused, sealhulgas õigus viibida Eesti territooriumil.

(3) Kui taotleja kaebab edasi otsuse, mis on tehtud:

- 1) käesoleva seaduse §-s 20¹, välja arvatud punktis 7, nimetatud alusel;
- 2) käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktis 1, 2 või 4 nimetatud alusel;
- 3) käesoleva seaduse § 23 lõikes 3 või 6 nimetatud alusel või
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 604/2013 alusel, otsustab taotleja õiguse üle kuni lõpliku otsuse tegemiseni Eestis viibida asja lahendav kohus. Kuni käesolevas lõikes nimetatud otsuse tegemiseni on taotlejal õigus Eestis territooriumil viibida.”;

7) paragrahvi 25¹ lõigetes 4 ja 6 asendatakse sõnad "kohtumenetluse ajal" sõnadega "kuni lõpliku otsuse tegemiseni";

8) paragrahvi 29 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

"5) ilmumine nõustamisele.";

9) paragrahvi 31 täiendatakse lõigetega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

"(4) Käesoleva seaduse § 36⁶ lõikes 1 nimetatud hädaolukorras ja juhul, kui välismaalase asukoht Eestis ei ole Politsei- ja Piirivalveametile teada, võib haldusorgan jätta muudhaldusakti kättetoimetamise viisid kohaldamata ning §s 13 sätestatud arvestades avaldada oma veebilehel üksnes rahvusvahelise kaitse taotluse numbriga taotluse kohta tehtud otsuse pealkirja. Veebilehel avaldamisega loetakse haldusakt välismaalasele kättetoimetatuks ja jõustunuks.

(5) Käesoleva seaduse § 36⁶ lõikes 1 nimetatud hädaolukorras ja juhul, kui välismaalase asukoht Eestis ei ole Politsei- ja Piirivalveametile teada, võib haldusorgan jätta muud menetlusdokumentide teatavaksteegemise viisid kohaldamata ning §s 13 sätestatud arvestades avaldada oma veebilehel üksnes rahvusvahelise kaitse taotluse numbriga ja menetlusdokumendi pealkirja. Veebilehel avaldamisega loetakse menetlusdokument välismaalasele kättetoimetatuks.";

10) paragrahvi 32 lõike 1 punktist 2 jäetakse välja tekstiosa "ja rahaga hädapärasteks pisikulutusteks § 36 lõikes 6 sätestatud määras";

11) paragrahvi 32 lõikes 3 asendatakse sõnad "Valdkonna eest vastutav minister" sõnaga "Sotsiaalkindlustusamet";

12) paragrahvi 32 lõige 6 ja lõike 9 punkt 7 tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 32 täiendatakse lõikega 10 järgmises sõnastuses:

"(10) Rahvusvahelise kaitsetaotleja viiakse ühest rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskusest teisele põhjendatud vajaduse korral. Ühest majutuskeskusest teise üleviimise korral on rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskuse teenuse osutaja kohustatud teatama rahvusvahelise kaitse taotlejale uue aadressi ja andma taotlejale võimaluse teavitada õigusnõustajat.";

14) paragrahvi 33 täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses:

"(9) Rahvusvahelise kaitsetaotlejate majutuskeskuse teenuse osutaja tagab majutatavate turvalisuse jarakendab asjakohaseid meetmeid majutuskeskuses ning Politsei- ja Piirivalveameti korraldatud majutuskohas, et hoida ära vägivald ja väärkohtlemine.";

15) seaduse 2. peatükki täiendatakse 2¹. jaoga järgmises sõnastuses:

"2¹. jagu

Rahvusvahelise kaitse taotleja majutamise ja kinnipidamise erisused hädaolukorras

§ 36⁶. Rahvusvahelise kaitse taotleja majutamine ja kinnipidamine hädaolukorras

(1) Massilisest sissereändest põhjustatud hädaolukorras võib rahvusvahelise kaitse taotleja majutamisel või kinnipidamisel kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Rahvusvahelise kaitse taotleja Eestisse saabumise ja Eestis viibimise seaduslike aluste kontrollimiseks võib Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet rahvusvahelise kaitsetaotlejat ilma halduskohtu loata kinni pidada kuni 48 tundi.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet taotleb halduskohtult luba rahvusvahelise kaitsetaotleja kinnipidamiseks kuni seitsmeks päevaks, kui massilisest sissereändest põhjustatud hädaolukorras ei ole objektiivse takistuse tõttu võimalik rahvusvahelise kaitse taotleja suhtes teha vajalikke menetlustoiminguid, et kohus saaks hinnata rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamise põhjendatust käesoleva seaduse § 36¹ lõikes 2 sätestatud alusel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul esitab Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet halduskohtule rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamise taotluse hiljemalt 24 tunni jooksul rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamisest arvates. Taotluses kirjeldatakse vähemalt massilise sissereände

olulisi asjaolusid, loetletakse rahvusvahelise kaitse taotlejad ja nendega seotud menetlustoimingud, mille tegemine on takistatud, ning märgitakse menetlustoimingute läbiviimiseks vajalik aeg.

(5) Kui hädaolukorras pikendatakse rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamise tähtaega, kohaldatakse käesoleva seaduse § 36² lõigetes 2 ja 5 sätestatud.

(6) Rahvusvahelise kaitsetaotleja kinnipidamisel võib tema suhtes kohaldada väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse § 19¹ riikliku järelevalve meetmete kohta sätestatud.

(7) Hädaolukorras võib rahvusvahelise kaitse taotlejat kinni pidada väljaspool kinnipidamiskeskust. Välismaalane paigutatakse väljaspoole kinnipidamiskeskust halduskohtu lahendivõi kinnipidamise protokollil alusel.

(8) Rahvusvahelise kaitse taotlejat ei paigutata vanglasse. Kui väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse alusel kinni peetud välismaalane esitab vanglas või arestimajas kinnipidamise ajal rahvusvahelise kaitsetaotluse, kohaldatakse rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamiselevangistusseaduses vanglas või arestimajas kinnipidamise kohta sätestatud, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(9) Hädaolukorras kinnipeetud perekonnaliikmed paigutatakse esimesel võimalusel kokku, välja arvatud juhul, kui perekonnaliikme eraldi kinnipidamine on vajalik teiste isikute, rahvatervise, avaliku korra või riigi julgeoleku kaitseks. Perekonna privaatsustagatakse võimalikult suurel määral.

(10) Politsei- ja Piirivalveametilt teate saamisel vabastab vanglateenistus või arestimaja juhtrahvusvahelise kaitse taotleja viivitamata, kui kinnipidamise alus on äralangenud.

(11) Rahvusvahelise kaitse taotlejale tagatakse tema Eestis viibimisel hädaolukorras vähemalt järgmiste teenuste osutamine:

- 1) majutamine;
- 2) vajaduse korral tervisekontrolli tegemine ja vältimatu arstiabi andmine;
- 3) toitlustamine;
- 4) informeerimine tema õigustest ja kohustustest;
- 5) vajaduse korral keeleabi andmine käesoleva seaduse alusel tehtavates menetlustoimingutes;
- 6) vajaduse korral varustamine esmavajalike riietus- ja tarbeesemete ning isikliku hügieeni vahenditega;
- 7) rahvusvahelise kaitse taotleja soovi korral suhtlemise ja kokkusaamiste võimaldamine, kohaldades käesoleva seaduse § 10 lõike 2 punktis 7 sätestatud ulatuses, mis on hädaolukorras võimalik;
- 8) riigi õigusabi andmine käesoleva seaduse § 10 lõike 2 punktis 9 sätestatu kohaselt.

(12) Hädaolukorra lahendamist juhtiv asutus määrab erakorraliste meetmete kohaldamise alguse ja lõpu kuupäevaning teavitab sellest viivitamata Euroopa Komisjoni.”;

16) paragrahvi 62 lõigetes 1 ja 2, lõike 6 punktis 1 ning § 64 lõikes 2 asendatakse sõna ”Sotsiaalministeeriumi” sõnaga ”Sotsiaalkindlustusamet”;

17) paragrahvi 73 lõige 2 muudetakse järgmiselt:

”(2) Sotsiaalkindlustusamet korraldab kokkuleppel kohaliku omavalitsusega rahvusvahelise kaitse saaja asumise kohaliku omavalitsuse üksusesse, arvestades rahvusvahelise kaitse saajatervise seisundit, sugulaste ja hõimlaste elukohta ja muid tähtsust omavaid asjaolusid ning pidades silmas töötamis- ja elamisvõimalusi, sealhulgas rahvusvahelise kaitse saajate proportsionaalset jaotumist kohaliku omavalitsuse üksuste vahel. Rahvusvahelise kaitse saaja võib osaleda talle sobiva kohaliku omavalitsuse üksuse otsimisel.”;

18) paragrahv 73² tunnistatakse kehtetuks;

19) paragrahvi 76 lõikeid 1, 2 ja 4 täiendatakse pärast sõna ”Sotsiaalministeerium” tekstiosaga ”, Sotsiaalkindlustusamet”;

20) paragrahvi 76 täiendatakse lõigetega 5–8 järgmises sõnastuses:

”(5) Politsei- ja Piirivalveamet võib käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks taotleda abi Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametilt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 439/2010, millega luuakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (ELT L 132, 29.05.2010, lk 11–28), sätestatud korras.

(6) Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti lähetatud ametnikul ei ole õigust teha rahvusvahelise kaitse jaelamisloa andmise, tagasilükkamise ja kehtetuks tunnistamise otsust egakohustada taotlejat järgima järelevalvemeetmeid.

(7) Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti lähetatud ametnikul on käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmisel pädevus ja volitused välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti kohaselt.

(8) Välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti alusel võib Politsei# ja Piirivalveameti kaasarahvusvahelise kaitse taotluse menetlusse teise riigi territooriumil. Politsei# ja Piirivalveametil on teise riigi territooriumil pädevus ja volitused välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti kohaselt.”.

Henn Põlluaas
Riigikogu esimees